
Aldana vs. Francesc I

Autor:

Data de publicació: 15-07-2015

El 24 de febrer de 1525, durant les guerres d'Itàlia, es va fer davant de la ciutat de Pavia, a la Llombardia, la batalla que es coneguda amb aquest nom de Pavia. Fou una derrota dels francesos en la qual el seu rei Francesc I, fou fet presoner personalment pel militar tortosí Joan Aldana, coronel major del terç dels italians.

El 24 de febrer de 1525, durant les guerres d'Itàlia, es va fer davant de la ciutat de Pavia, a la Llombardia, la batalla que es coneguda amb aquest nom de Pavia. Fou una derrota dels francesos en la qual el seu rei Francesc I, fou fet presoner personalment pel militar tortosí Joan Aldana, coronel major del terç dels italians.

La "Enciclopedia Ilustrada del Pais Vasco" ens dona una versió diferent, ens diu que qui el va fer presoner va ser Juan de Urbieto Berasategui i Lezo, natural de Hernani, Cavaller de la Ordre de Santiago, Capità de Cavalleria sota el comandament de Hug de Moncada... Aquest fet diu, està plenament demostrat. Posa com a prova entre d'altres la carta que el rei de França li va enviar demostrant-li la seva gratitud per haver-lo defensat i ajudat a salvar la vida, i diu que confirma aquest fet que Carles V li va concedir un escut d'armes a Bolonia el 20 de març de 1530, "donde se hace mérito del suceso".

Per la seva banda Víctor Balaguer, cronista de Barcelona, ens diu a "Las calles de Barcelona":

"De que fué Aldana quien hizo prisionero al monarca francés, no cabe duda alguna. Consta así en los privilegios, el uno de Carlos V concedido al mismo Aldana, dado en el campo de Túnez a 20 de julio de 1535, i el otro de Felipe II, concedido a Marco Antonio de Aldana, hijo, en 1º de julio de 1589. Ambos privilegios son trasladados por Marcillo en su Crisi de Cataluña pág. 230."

Sembla que Aldana començà a rebre els privilegis que li corresponien, de Carles V, el 1535 durant la campanya de Tunis. Els fills lliuraren a Felip II el punyal i l'espasa de Francesc I i es quedaren amb el llibre d'hores que restà a Tortosa a la família, mentrestant, com ja em dit el 1530 l'emperador ja l'hi havia concedit l'escut d'armes a Urbieto.

Cal investigar més per tenir una opinió clara sobre aquests fets, però si tenim en conte que els privilegis per aquest fet se li van concedir a en Aldana i, si afegim una cita d'en Cristòfor Despuig, sobre els castellans, de la seva obra, Los col-loquis de la insigne ciutat de Tortosa, (pag. 92) n'hi hauria prou per decantar l'opinió de la banda d'Aldana: "que tots son casi d'esta manera, que per no publicar la gloria dels espanyols que no son castellans, celen (amaguen) la veritat".

D'altra banda crida la atenció que Joan Aldana sigui coronel major del terç dels italians el 1525, quant l'Enciclopèdia Catalana ens diu que el terç es una unitat militar espanyola fundada el 1534 per tal d'agrupar les companyies d'una manera més poderosa. Recordo també que en altres llibres no es dona per fundats el terços sinó després de 1530. Em pregunto si ens volen amagar la participació de Joan d'Aldana i els terços a la batalla de Pavia.

Miquel Castellvell

17.5.2007

Fonts:

PDF: Els Aldana, tortosins del segle XVI aveïnats a València: de les armes a les lletres - Enric Querol Coll
Gran Enciclopèdia Catalana, vols. 1 i 14, 1ª Edició
Las Calles de Barcelona, Víctor Balaguer, vol. 1, any, 1865, pag 36
Los Col·loquis de la insigne Ciutat de Tortosa, ed. Curial, 1996, pag. 92 i 122
Enciclopedia General Ilustrada del Pais Vasco,